

# Gekleurde luchten



Susannah Stracer  
Gekleurde luchten

Copyright © 2022 Susannah Stracer

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 9789465541921

Ochtendlicht – steeds wisselend van intensiteit en in duizend verschillende variaties en gradaties, maar altijd herkenbaar als ochtendlicht. Hij haatte het omdat alles er precies zo in uitzag als het niet moest wezen – zoals het *was* misschien, zonder genadige sluiers of rozige kleurnuances: de wereld in zijn meest illusieloze gedaante. Het hoge, witgepleisterde zusterhuis van het Rooms Katholieke Hospitaal aan de overkant van de straat, de voorbijgangers in hun dikke winterjassen met rode neuzen en kaken van de kou, de voetballende buurjongens met hun opgeknippte koppen, de auto's die blikkerend passeerden alsof ze vanuit een onbekend heelal voor de duur van maar een paar seconden in zijn werkelijkheid verdwaald waren geraakt.

Vanaf zijn rode houten kruk bij het raam keek hij neer op een heldere, kille wereld, waar hij het liefst niets mee te maken zou willen hebben, al wist hij tegelijkertijd dat hij geen keus had dan erin te berusten dat hij er onomstotelijk deel van uitmaakte. Zondagochtend was de enige ochtend in de week dat hij vanaf deze veilige derde verdieping alles kon gadeslaan zonder het beklemmende vooruitzicht dadelijk over het trottoir te lopen en door dat dode licht beschenen te zullen worden.

Het ochtendlicht maakte alles ziek, maar toch bespeurde hij onder dat gevoel van verdriet en redeloze ontzetting iets van een vaag geluk. Het had met de wereld te maken, of althans met een deel ervan, een minuscuul deel ervan dat altijd onbereikbaar ver weg zou blijven – als de sterren misschien, al was het geen ster waar hij naar keek en had hij er evenmin een ster voor in de plaats willen hebben.

Met zijn hoofd in zijn handen keek Johan Dreveling op zulke dagen de schaduwloze, hoekige laan in. Aan de overkant leek een park te liggen, maar dat was de tuin van het ziekenhuis, waar geen gewone mensen in mochten. Alleen in gipsverband gewikkelde patiënten kon men daar bij mooi weer van de buitenlucht zien genieten. Wat zagen ze? Een lange flatrij, oranje pannendaken, haarscherp gesnoeide heggen rond tuinen met wit grind en smetteloze coniferen, de

lichtgrijze trottoirtegels, die vooral 's ochtends dat onwerkelijke daglicht zo genadeloos konden terugkaatsen dat het pijn deed aan de ogen.

De laan vormde een terugkerend onderdeel van juffrouw Primula's dagelijkse route. Op vaste tijdstippen kwam ze aanschuifelen over het trottoir, een eeuwig grijnzende oude heks die op platte eendenvoeten de straten doorging, af en toe door een heg brekend om zich al knippend met een roestige schaar meester te maken van de bloemen in de tuin erachter. Aan die gewoonte had ze haar bijnaam te danken, maar het had er meer van dat de primula's naar haar waren vernoemd dan andersom. Haar echte naam kende niemand. Vanachter het raam observeerde hij haar gelaatsuitdrukking; de wijze waarop ze in zichzelf mompelde, die koortsig glinsterende oogjes – de aanblik deed hem walgen, maar toch werd hij erdoor gefascineerd. Hij vroeg zich af of ze gelukkig was. Of ze zich mooi en bewonderd voelde, een bloemenmeisje met blonde haren. Er viel eigenlijk nauwelijks aan te twijfelen als je haar zo zag. Ja, juffrouw Primula was gelukkig.

Zijn moeder niet. Dat zou hij ook geweten hebben als ze het niet vele malen per dag vertelde. Aan de toon waarop ze hem verzocht eindelijk eens bij dat venster op te donderen, aan de diepe groeven bij haar mondhoeven, die haar kin het aanzicht gaven van een los onderdeel dat door een mechaniek op en neer werd bewogen.

Ze was ongelukkig. Niet zomaar, maar omdat ze met de verkeerde man was getrouwd. Dat vertelde ze Johan, dat vertelde ze de familie, de bureu en ze vertelde het zijn vader, ontelbare malen per dag. Ze was het slachtoffer van haar eigen goedheid geworden; ze had gehoopt dat er vanzelf een eind zou komen aan zijn liefdeloze, egoïstische gedrag wanneer zij hem eenmaal een gezellig huisgezin had geschonken, maar nee. Liefde? Ha! Hij wist niet eens wat het woord betekende. En nóg was ze zo naïef om te blijven hopen, maar zelfs aan de eindeloze goedheid en de onuitputtelijke opofferingsgezindheid van een vrouw als een engel kwam een eind op den duur. In tranen zou hij nog eens aan haar terugdenken wanneer zij er niet meer was, in trānen – en dat moment zou eerder aanbreken dan hij wel leuk vond wanneer er geen eind kwam aan zijn zelfzuchtige, gevoelloze gedrag; éerder dan hij besepte...

Zo praatte zijn moeder, dag na dag. Het werd wat eentonig op den duur. ‘Mens...’ zei zijn vader nadat het een minuut of twintig had geduurd. ‘Mens...’ meer niet. En dan zette hij de tv aan.

Ook al hing in huis voortdurend een sfeer van misprijzen en van naderend onheil, vergeleken met de wereld daarbuiten, wanneer het ochtendlicht de school bescheen en hij langzaam en rillerig het plein opliep in de wetenschap dat daarbinnen juf Porkiaat zich op de lessen zat voor te bereiden, had dat alles niettemin iets vertrouwds. Hij noemde haar in gedachten de grauwe Izengrim, zonder zich te kunnen herinneren waar hij de naam vandaan had en zonder hem ooit uit te spreken – hij wilde hem voor zichzelf houden; misschien om zich in tenminste één opzicht machtiger te kunnen voelen dan juf Porkiaat.

Ze haatte hem, misschien omdat ze dat *Izengrim* in zijn ogen kon lezen. Eenmaal had ze hem een bloedneus geslagen. Dat had een zekere opschudding veroorzaakt en sindsdien hield ze zich wat in als het op tuchtigen aankwam, maar zolang ze nog over haar vlakke handen en haar beide linialen, de grote en de kleine, beschikte, was het moeilijk om zich daar voldaan over te voelen.

Een zware stem had ze, ergens tussen een tenor en een bariton, en grijze haren, grijze rokken met een goor ruitje, grijze jassen en vesten, grijze molières. Ook de andere leraren gingen liever een blokje om al zij eraan kwam.

Probeerde hij zijn angst voor Izengrim minder drukkend te doen schijnen door een ster te scheppen waar hij met samengeknepen ogen naar kon staren als de werkelijkheid ál te drukkend werd? Was juf Porkiaat er de oorzaak van dat hij verliefd was geworden?

Iedere ochtend op het plein zag hij dat lichtblonde meisje met haar spitse neus en dan rilde hij van een gevoel dat hij nog niet eerder had ervaren, maar waarvan hij op een of andere manier wist wat het was. Ze was mooi; méér nog dan mooi. Ze kwam uit een verre wereld waar hij geen toegang had, maar waarvan hij de vormen wel kon waarnemen als een toverland achter matglas. Samen met haar had hij onder warme dekens willen liggen, zijn hoofd tegen haar borst gedrukt, en zich in die toestand veroorloven wat hij normaal nooit zou kunnen of durven: huilen; zoveel tranen over haar uitgieten als hij maar uit zijn ogen kon persen.